

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ไม่ได้หรือคะ ถ้าเราจะเชื่อตัวเราเองว่าต้องรอให้มันไม่อยาก มันเป็นความคิด เป็นความจินตนาการ ใจว่าความอยากนี้เป็นกิเลส แล้วถ้าภาวนาด้วยความอยากมันจะได้ดีได้อย่างไรล่ะ? มันไม่ใช่หรือ อ้อความอยากนี่อยากในสิ่งที่เป็นไปได้ถึงเป็นกิเลส หน้าที่การงานไม่ใช่เป็นความอยากนะ เราทำหน้าที่การงานมันเป็นมรรค

มรรคใด ความเพียรชอบ ในมรรค ๘ มีความเพียรชอบ มีความวิริยะอุตสาหะชอบนะ ไม่ใช่จะทำอะไรไม่ได้เลย ทำอะไรไม่ได้เลยนั่นมันขอนไม้ เราไปคิดกันว่านิพพานเป็นขอนไม้ ใจ เพราะอะไร? เพราะคนภาวนาไม่เป็น บอกว่านิพพานคือความสงบเย็น สงบเย็นก็ไม่ทำอะไรเลยนะ อากาศอยู่เฉยๆ มันเย็น แล้วอากาศมีชีวิตใหม่ล่ะ?

อากาศมันไม่มีชีวิต มันไม่มีกิเลส มันเป็นธรรมชาติของมัน มันพัดไป สงบเย็นก็คือเราไปรับรู้มันต่างหาก กิเลสมันอยู่ในใจเรา บอกถ้ามันไม่อยากต้องฝืนมันนะ ต้องรีบทำด้วย ถ้ามันไม่อยากทำ ถ้ามันอยากทำมันก็เป็นบุญกุศลของเรา เราอยากทำ เราอยากทำคุณงามความดี เห็นไหม เราทำคุณงามความดี กว่าจะทำขึ้นมา กว่าจะคิดกันเรื่องความดี โอ้อโฮ กว่าจะคิดได้นะมันไม่ยอมคิดหรือคะ มันจะคิดเห็นแก่ตัว คิดแต่สะดวกสบายของมัน

ถ้ามันไม่อยากต้องฝืนมัน เราบอกต้องฝืนมัน เด็กๆ นี่ถ้าเราปล่อยมันตามธรรมชาติ นี่เราสงสารลูกนะ ไปโรงเรียนมันก็ร้องไห้ เราไม่ให้มันเรียนหนังสือได้ไหม? เราต้องฝืนมันทำไมล่ะ? นี่เวลามันคบเพื่อนไม่ดีทำไมเราต้องดึงมันมาล่ะ? มันก็อยากของมัน มันก็จะไปประสาเพื่อนมันนั่นแหละ เราก็อยาก นี่ก็เหมือนกัน กิเลสมันคบ มันคบแต่อกุศลใจ มันคบแต่ความมั่งง่าย มันคบแต่ความสะดวกสบาย มันคบแต่ความผัดวันประกันพรุ่ง สิ่งนี้เข้ากับกิเลสหมดแหละ กิเลสมันเข้ากับหัวใจอย่างนี้ แล้วพอมันไม่อยากก็ตามกันไป มันจะเหลืออะไรล่ะ? มันเหลือแต่ซากแล้วนะ คนเราเกิดมาเหลือแต่ซากแล้วมันมีประโยชน์อะไร?

คนเกิดมาหน้าที่การงานมันเป็นการแสดงออกนะ คนเรานี้นิสัยคู่ได้เลย คู่ที่การทำงาน คู่ที่นิสัย นี่มันจะบอกถึงใจว่าดีหรือไม่ดี ถ้าคนใจดี คุณิเราเห็นคนดีๆ เห็นไหม มันจะช่วยเหลือเจือจานคนนะ เห็นคนตกทุกข์ได้ยากมันจะมีแต่ความทุกข์ใจนะ คนที่มันเอาเปรียบเขา มันเหยียบหัวเขาไป เหยียบหัวเขาไป คนนั้นใช้ไม่ได้เลย นี่มันแสดงออก ใจมันแสดงออกมาอย่างนี้ กิเลสมันแสดงออกมาจากใจ แล้วมันแสดงออกมานี้เป็นเครื่องแสดงออกของใจ แล้วถ้ามันแสดงออกมาจากใจ กิเลสมันแสดงออกมาอย่างนั้นเราก็ต้องฝืนมัน ต้องต้านมันสิ ต้องต้านมัน

นี่ไปพูดกันไง ไปพูดว่าอันนั้นเป็นกิเลส แล้วพยายามชุกไว้ในหัวใจนะ เราไม่มีกิเลส เรา จะสงบเสงี่ยม ใอันนั้นแหละตัวร้าย ตัวร้ายเลยนะ คิดดีก็แย่กว่าคิดชั่วนะ คิดชั่วคุณิคนโมโห โกรธา คนที่แสดงออก เราบอกมัน เราจับมันได้นะ ใอันที่มันไม่ได้แสดงออก หงิมๆ นั่นแหละ สนิมกินใน คิดดีไง นี่เป็นความดีๆ เพราะอะไร? เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ให้ข้ามพ้นความดีและความชั่ว แม้แต่ความดี แต่ความดีมันเป็นวิธีการ มันเป็นพาหะ มันเป็นวิธีการที่เราจะเข้าไปหาความสุข ความดีเราต้องอาศัยความดีเป็นเครื่องดำเนิน เป็นเครื่องดำเนิน แต่เราคิดมันไม่ได้

อย่างเช่น รถ มานี่เอารถมา ถ้าวรถกับเราเป็นอันเดียวกันนะ นั่งกอดรถอยู่นั่น คิดรถอยู่นั่น ออกมาไม่ได้หรอก รถก็จอดไว้นั่นสิ เราก็ขึ้นมานี่สิใช้ไหม? อาศัยความดีทำความดีไป แต่ความสุขมันเกิดกับใจใจ ความสุขที่เกิดมาจากเรา คุณงามความดีเกิดจากเรา อาศัยความดีทำ เรา ต้องฝืนไปอย่างนั้น นี่ดีก็ต้องข้าม ชั่วก็ต้องข้าม ถ้าถึงที่สุด แต่ถ้ายังไม่ถึงที่สุดต้องอาศัยความดี ไปก่อน สิ่งที่เราอาศัยความดีไปก่อน ทำบุญกุศล สร้างกุศลเป็นความดี อาศัยความดีเป็นพาหะพาใจ เราเข้าไปสิ่งที่ดี

เขาบอกว่าถ้าอยากแล้วห้ามทำ ถ้าไม่อยากค่อยทำ นี่ถ้าพูดอย่างนี้รู้ถึงความรู้สึกของคน พุคเลย คนพูดไม่เข้าใจอะไรเลย คนพูดคิดว่าถ้าเราอยู่เฉยๆ นั่นคือนิพพาน เราอยู่เฉยๆ คือความเป็นจริงใจ ความเป็นจริง นี่เพราะคนภาวนาไม่เป็น คนไม่รู้จักรู้ว่ากว่าจะนิพพานได้นะ กว่า จะชำระกิเลสได้นะ มันต้องมีการต่อสู้ มันมีวิธีการ มรรคญาณ กิจจญาณ สัจจญาณ กิจจญาณ ความ เป็นไปของใจ ใจมันมีความมุนานะอย่างไร ใจมันปลดเปลื้องไปอย่างไร คุณิเราปอกหอม หอมนี้ ปอกไปเรื่อยๆ ปอกหอมไปมันจะมีอะไรล่ะ? มันไม่มีอะไรเลย

นี่ก็เหมือนกัน แล้วได้ปอกจิตบ้างไหม? จิตได้ปอกเหมือนการกระทำบ้างไหม? นี่สะสมเข้าไปๆ ไม่ได้ปอกนะ มีแต่สะสมเข้าไป หมักหมมเข้าไป บอกว่านี่ปล่อยวางเฉยๆ อยู่เฉยๆ นิพพาน นี่มันเฝ้า หอมมันเฝ้า มันไม่ได้ปอก มันเฝ้าจนพะอืดพะอมอยู่ในหัวใจ แล้วหอมมันเฝ้ามันเหม็นเขาก็ทิ้งนะ แต่เวลากิเลสมันเฝ้าในหัวใจ ยิ่งเฝ้านะ ยิ่งเฝ้ายิ่งเกิดซ้ำเกิดซาก เกิดซ้ำเกิดซาก เพราะอะไร? เพราะเป็นนามธรรม

สิ่งที่เป็นนามธรรม คุณความโกรธของเราสิ ความขุ่นเคืองใจของเราสิมันสะสมในหัวใจ แล้วเราเอามันออกมาได้อย่างไรล่ะ? เอาออกมาไม่ได้นะ แต่มันเกิดดับไป พอเกิดดับไปเดี๋ยวเราก็สบายใจทีหนึ่ง เดี่ยวก็เกิดทีหนึ่ง เห็นไหม กิเลสมันฉลาดอย่างนี้แหละ ฉลาดเวลาจะทุกข์จะยาก จะเป็นจะตายขึ้นมามันผ่อนให้ทีหนึ่ง ได้หายใจหน่อยหนึ่ง ทุกข์เกือบเป็นเกือบตายนะ เราผ่อนทีหนึ่งมันก็หายไป พอหายไปก็มีความสุขเพลิดเพลินทีหนึ่ง เดี่ยวก็มาอีกแล้ว มาอีกแล้ว

มันไม่จบหรือ? มันเกิดมาอย่างนี้มันไม่จบหรือ แต่ถ้าเรามานะของเราเข้าไปมันต้องจบ ปอกหอมต้องปอกให้ได้ จับหอมให้ได้หอมอยู่ที่ไหน? หอมกระเทียมอยู่ที่ไหน แล้วปอกมันออกไป ปอกมันออกไป ปอกไปเรื่อยๆ มันจะไม่มีอะไรเหลือเลย ไม่มีอะไรเหลือเลย มันไม่มีอะไรเลย ไม่มีอะไรคือความรู้แจ้งใจ พอรู้แจ้งนี้เพราะมันเป็นนามธรรม สิ่งนี้เป็นนามธรรม แต่นามธรรมต้องเอานามธรรมไปแก้มันไง เอาความเห็น เอาปัญญา เอาความรู้สึกไปแก้มัน

ทุกข์เกิดจากไหนล่ะ? ทุกข์เกิดจากไหน? แบนก็มันทุกข์หรือ? ข้าของเงินทองมันทุกข์ที่ไหน? มันไม่มีอะไรทุกข์เลยนะ เราไปยึดมันเราทุกข์ต่างหากล่ะ ได้มาเริ่มต้น โอ้โฮ มีความสุขมากเลย พอไปเจอเมื่อก่อนที่ใหญ่กว่า อ้าว อยากได้เมื่อก่อนที่ใหญ่กว่าอีกแล้วนะ ใหญ่กว่ามันสวยกว่า ทุกข์อีกแล้ว หาเงินหาทองมาให้มันอีกแล้ว เห็นไหม มีเท่าไหนก็เท่านั้นแหละ เพราะอะไร? เพราะว่ามีเล็กมีน้อยมันเป็นบารมีของเรา เราสร้างบุญกุศลมาขนาดนี้ เรามีความพอใจขนาดนี้ สิ่งนี้เป็นเครื่องอาศัยนะ

คุณดูอย่างปัจจัยเครื่องอาศัย เราอาศัยหน้าที่การงาน โลกนี้เป็นที่อาศัย แต่เราเอาสิ่งที่อาศัย เราไปกังวลไปหมดเลย เราจะไม่มีอาชีพ เราจะไม่มีหน้าที่การงาน ทำไปเถอะมันต้องมีมันมี ถึงเวลามันเป็นไปได้ทั้งนั้นแหละ แต่เวลาเกิดตายแก้ไม่ได้นะ มันเป็นเรื่องจริง เห็นไหม นี่มันซ้อนไปอีกชั้นหนึ่ง มันละเอียดเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง แต่เราไม่เห็นอันนี้ไง ไม่เห็นว่าเราต้อง

ทุกข์อันนี้ เราต้องมีอันนี้เป็นสิ่งที่จะต้องแบกภาระไปนะ เพราะอะไร? เพราะไปเกิดข้างหน้า ตายข้างหน้า วนไปอีกแล้ว นีวนเวียนอยู่อย่างนี้ไม่มีที่สิ้นสุดเลย แต่อาศัยดีพาไปไง

ทำบุญกุศลเพื่อดีของเราไป ดีของเราไป ดีถึงที่สุดไปแล้ว ถึงที่สุดต้องภาวนานะ ถ้าไม่ภาวนามันจะไปอย่างนี้แหละ วัฏวนอยู่อย่างนี้ วนไปตลอดไป วนไปตลอดไป แต่เราก็ทำตลอดไป เห็นไหม คุณิเวลาพระโพธิสัตว์สร้างบุญกุศล ๑๖ อสงไขย ๘ อสงไขย ๔ อสงไขย นีมันก็วนไปอย่างนี้ แต่เอาความคิดต่อเนื่องความคิด ทุกข์มากนะ แบกรับภาระไปทั้งหมดเลย เป็นสัตว์ก็เป็นหัวหน้าสัตว์ เป็นคนก็เป็นหัวหน้าคน

แล้วเป็นหัวหน้าคน เห็นไหม เวลาบริษัทบริวารมีความทุกข์ความยาก ตัวเองต้องชวนชวนนะ หิวขนาดไหน ทุกข์ขนาดไหน ขอให้ลูกน้องได้กินก่อน หิวขนาดไหน ทุกข์ขนาดไหน ขอให้หมู่คณะได้สุขสบายก่อน ตัวเองรับผิชอบๆ ไป นี่สร้างบารมี พระโพธิสัตว์สร้างบารมีมาอย่างนี้ไง แล้วทุกข์ไหมล่ะ? มันก็เกิดสภาวะแบบนี้ แต่ แต่เวลากิเลสนะ นีมีชื่อฝากไว้ในประวัติศาสตร์ ใครเกิดมาเป็นจักรพรรดิ มีชื่อไว้ในประวัติศาสตร์ เขาเกิดตายเกิดตายนะ แต่เวลามันทุกข์นะ คอตกนะ

เวลาเราเศร้าสร้อยหงอยเหงาของเรานีคอตก ความทุกข์ที่มันเผาใจไม่มีใครรู้เรื่อง แต่ถ้าเราวิปัสสนาไป เราชำระของเราขึ้นไป มันทุกข์มันยากขนาดไหนเราก้ทำของเราไปนะ สิ่งนี้มันจะเกิดขึ้นมาได้เพราะอะไร? เพราะจิตเดิมแท้นี้ฟ่องใส ความฟ่องใสคู่กับความเศร้าหมอง ในเมื่อความฟ่องใสเราทำลายหมดเลย จิตเดิมแท้นี้ฟ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส มันไม่มีความฟ่องใส มันไม่มีความว่าง มันไม่มีอะไรเลย แล้วมันจะมาเศร้าหมองได้อย่างไร?

ความเศร้าหมองในใจ ถ้าเรามีความสุขของเรามาก เราผลิตผลิตของเรามา แต่เวลาเราเศร้าหมองของเรา เราคอตกของเรานีเราแก้ไม่ได้นะ แต่ถ้าเป็นจิตที่มันสะอาด เวลามันจะเสวยอารมณ์ เห็นไหม ก่อนที่มันจะฟ่องใส ก่อนที่มันจะเศร้าหมอง “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” เกิดจากความคิด เกิดจากความตั้งต้น ถ้าจิตมันตั้งต้น จิตมันรับรู้ มันไม่ออกมารับรู้ มันอยู่ในสภาวะของมัน มันจะฟ่องใสได้อย่างไรล่ะ? มันจะเศร้าหมองได้อย่างไร?

นี่มันรู้ทันได้ขนาดนี้ สติเป็นอัตโนมัติตลอด จิตมันเป็นอัตโนมัติ มีความเข้าใจในหัวใจทั้งหมด มันจะเอาความทุกข์มาจากไหนล่ะ? ความเศร้าหมองมาจากไหนล่ะ? นี่แล้วมันเกิดมาจากอะไรล่ะ? มันเกิดมาจากเราฝืนเราทนนะ เราฝืนกระแสน้ำในหัวใจ มันไม่ทำหรอก มันคิดว่าเป็น

อยู่เฉยๆ เป็นความสุขแล้ว มันนอนกันนี้อากาศเย็นๆ อย่างนี้สุขมากๆ สุขมาก เดี่ยวแฉอดอกมัน จะรู้ว่าสุขหรือไม่สุขล่ะ? มันจะเผาเอาอันนั้นนะ

นี่สิ่งนี้มันเกิดดับไป แต่ถ้าในหัวใจมันหนึ่งเดียวไม่มีสอง ไม่มีสุข ไม่มีทุกข์ ไม่มีมีดี ไม่มีมีสว่าง ไม่มีมีแฉอด ไม่มีมีร้อน ไม่มีมีทั้งสิ้น มันอยู่ของมันตามธรรมชาติของมัน เห็นไหม แล้วมันเกิดมาจากไหนล่ะ? นี่ถ้ามันรู้ว่ามันเกิดมาจากไหน มันเกิดมาจากมรรคญาณ เกิดมาจากความเพียรชอบ เกิดมาจากการปฏิบัติ แล้วไม่ทำได้อย่างไร? ไม่ฝืนได้อย่างไร? ไม่ปฏิบัติได้อย่างไร? ไม่ก้าวเดินได้อย่างไร? จะปล่อยให้มันอยู่เฉยๆ อย่างนั้น เหมือนกับน้ำเลยปล่อยให้มันแห้งระเหยไปหมดเลย แล้วมันได้อะไรขึ้นมา น้ำนี้คูสิมัน โคนแฉอดเผามันระเหยไปหมดเลย ไม่มี

นี่ก็เหมือนกัน ใจปล่อยให้มันแห้งไปหมดเลย แห้งผากอย่างนี้ แห้งนั้นมันคือน้ำนะ แต่ใจไม่เคยแห้งหรอก ใจมีชีวิตอยู่ตลอดไป กิเลสมันอยู่ได้ตลอดไป ยิ่งน้ำน้อยนะ ยิ่งเข้มข้นนะ กิเลสยิ่งเข้มข้น คูสิเวลาเราจนตรอกขึ้นมา นี่ยังไม่เคยเจ็บไข้ได้ป่วยถึงจะตายนะ เวลาจะเป็นจะตายมันบีบคั้นเข้ามา มันจะไปไหน? หัวใจมันคั่นรนไปเลย แต่ถ้าเราพร้อมอยู่แล้วนะ โอ้โฮ ยิ้มแย้มแจ่มใสเลย ไป ไปไหนก็ไป พอไปไหนก็ไป นี่เราก็ก็น่าดี คนที่ตั้งใจเดินไป กับคนที่คั่นรนไป คนที่โดนกรรมมันจุกกระชากลากไป ต่างกันไหมล่ะ?

ในการฝึกฝนใจ นี่เกิด ธรรมะสอนอย่างนี้ไง ต้องฝืนนะ ถ้ารู้จริงแล้วมันทำแล้วไม่เสียเปล่า ทุกคนคิดว่าทำบุญแล้วเสียเปล่า ทำอะไรแล้วเสียเปล่า ไม่เห็นได้อะไรเลย คูสิทำไปวันๆ หนึ่ง ทำไม่เสียเปล่าเพราะอะไร? เพราะการกระทำมันสะสมบารมี บารมีอย่างพระโพธิสัตว์ เห็นไหม คูสิทำมามันสะสมมาอย่างนั้นแหละ มันเป็นของใครของมัน

นี่ก็เหมือนกัน คูสิเลี้ยงชีพชอบ คูสิพระบิณฑบาตดี บิณฑบาตมาทำไม? มากี่เพื่อดำรงชีวิต แล้วเอาชีวิตไว้ทำไม? ไหนว่านิพพานก็ตายไปสิจะได้สุขสบายไปเสียที จะมาทุกข์ยากทำไม? ใ้การทุกข์ยากนี่มันเป็นเรื่องของกาลเวลา สิ่งทีกาลเวลา เห็นไหม คูสิคูสิเวลาผลไม้ คูสิเวลาเข้าขึ้นมา กว่าพระอาทิตย์จะตกเรารอไป เรารอถึงตกเย็นขึ้นมา เดี่ยวนี้พระอาทิตย์ขึ้นแล้ว กลางวันแล้ว แฉอดร้อนแล้ว นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตของเราเนี่ยวัยกลางคนแล้ว วัยทำงานแล้ว เราก็ต้องแบกหามไป เห็นไหม วัยพระอาทิตย์จะตกแล้วนะ วัยบั้นปลายชีวิตแล้วเราจะทำอย่างไรต่อไป?

นี่ก็เหมือนกัน นี่จะทำลายมันไป คนบ้าสติทำลาย คนมีสติจะทำลายได้อย่างไร? คนมีสติ
เขารู้ทันไปหมดแหละ เขามีความสุขตั้งแต่กิเลสมันออกไปจากใจอยู่แล้ว เพียงแต่ใช้ชีวิต
ดำรงชีวิตไปเพื่อศาสนา เพื่อหมู่คณะ เพื่อความเป็นไปของโลกเท่านั้น เอวัง